

Plan
Policy
Handlingsplan
Riktlinje

Uppdaterad 2020-09-01

Ekonomiskt bistånd

Skäliga kostnader, levnadsnivå och
handläggning

Fastställt av: Lärande- och arbetsnämnden

Fastställt datum: 2020-09-21

Dokumentet gäller till och med: Tills vidare

Dokumentet gäller för: Lärande och arbetsnämnden

Dokumentansvarig: Förvaltningschef

Diarienummer: LAN 2020/51

Vision och budget med strategisk plan Vision: *"Forshaga barnkommun. I våra barn finns framtiden och vi bygger ett samhälle för nuvarande och kommande generationer. Genom hållbara, långsiktiga och ansvarstagande lösningar får vi en attraktiv och trygg kommun även i framtiden."*

Kommunfullmäktiges budget med strategisk plan är kommunens viktigaste övergripande styrdokument. I budgeten återfinns också vår vision, det önskvärda framtida tillståndet för kommunen och kvalitets- och styrmodellen som övergripande beskriver hur den kommunala verksamheten ska styras, följas upp och utvärderas. Strategisk plan innehåller kommunens övergripande mål, värdegrund och tre hållbarhetsstrategier.

Plan anger inriktning och konkreta mål i en fråga av större vikt. Den är vägledande för beslut och styrning. Planen tar inte ställning till utförande eller metod. Har en begränsad giltighetstid och ska följas upp. Exempel på plan kan vara Bostadsförsörjningsplan. Beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Policy är ett kortfattat dokument på en övergripande nivå om specifika, strategiskt viktiga områden. Den är vägledande för beslut och styrning. Policy tar inte ställning till utförande eller metod. En policy är vanligtvis långvarig, och gäller tills vidare. En policy bör konkretiseras i andra styrdokument, oftast i riktlinjer. Exempel på policy kan vara Upphandlingspolicy och Kommunikationspolicy. Beslutas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnd.

Handlingsplan är en sammanställning av aktiviteter som tillsammans ska leda till att uppnå mål. Den visar konkret vad som ska göras inom ett visst område, vem/vilka som ansvarar för uppgiften, ekonomiska konsekvenser samt när det ska vara klart alternativt när det ska följas upp. Omsätter ofta inriktningen i planen till konkreta åtgärder. Exempel på handlingsplan kan vara Handlingsplan för nybyggnation av flerfamiljshus på Åsmyren. Beslutas av kommunchef, förvaltningschef eller ledningsgruppen.

Riktlinjer är den mest konkreta formen av styrdokument. Ett dokument som innehåller en anvisning eller rekommendation för hur exempelvis en policy ska uppnås. Riktlinjer avser främst frågor rörande ren verkställighet. Riktlinjer kan betraktas som en slags handbok som ska ange ramarna för vårt handlingsutrymme i en viss fråga. Gäller tillsvidare vilket innebär att gamla riktlinjer måste upphävas när de blir inaktuella. Exempel på riktlinjer kan vara Riktlinjer för användande av sociala medier. Beslutas av kommunchef, förvaltningschef eller ledningsgruppen.

Förkortningar

AF	Arbetsförmedlingen
FK	Försäkringskassan
FKFS	Försäkringskassans författningssamling
FL	Förvaltningslagen (2017:900)
IFO	Individ och familjeomsorg
Pbb	Prisbasbelopp
SFB	Socialförsäkringsbalk (2010:110)
SoF	Socialtjänstförordning (2001:937)
SoL	Socialtjänstlag (2001:453)
SOSFS	Socialstyrelsens författningssamling
SU	Socialnämndens särskilda utskott

Allmänna förutsättningar

De grundläggande principerna i socialtjänstens arbete uttrycks i 1 kap. 1 § SoL.

Socialtjänstens verksamhet ska syfta till människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Den enskilde har eget ansvar för sin egen såväl som sina medmänniskors sociala situation. Socialtjänsten ska inte ta över den enskildes ansvar utan frigöra och utveckla den enskildes egna resurser.

Rätten till bistånd regleras i 4 kap. 1 § SoL.

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller få den tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd till sin försörjning och livsföring i övrigt. Genom bistånd ska en skälig levnadsnivå uppnås. Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § enligt 4 kap. 2 § SoL.

Ytterligare föreskrifter och allmänna råd ges i SOSFS 2013:1.

Enligt 3 kap. 3 § SoL ska insatserna vara av god kvalitet.

Bistånd som ges ska tillförsäkra en skälig levnadsnivå. Vad som är skäligt ska avgöras från fall till fall utifrån individens situation och omständigheter. Enligt prop. 2000/01:80 innebär skälig levnadsnivå en nivåbestämning, ett uttryck för vilken form av insats och kvaliteten på den. Vid bedömningen kan insatsens kostnad så väl som nytta och den enskildes önskemål beaktas. Det finns ingen tydlig definition av vad skälig levnadsnivå innebär utan ska bedömas från fall till fall. Förarbeten ger en viss ledning - exempelvis nämns vad folk i allmänhet har råd att kosta på sig och att skäliga boendekostnader ska bedömas utifrån vad en låginkomsttagare på orten normalt har råd att kosta på sig.

Om policyn

Policyn innehåller nämndens målsättning och vägledande tolkning av skälig levnadsnivå och skälig kostnader kring biståndet ekonomiskt bistånd utifrån de allmänna förutsättningarna och vanlig förekommande praxis.

I policyn ges schablonkostnader som ska underlätta handläggningen i ärenden, de insatser som i normalfallet tillgodoser en skälig levnadsnivå samt kvalitetsindikatorer och målangivelser.

Policyn utgår från socialstyrelsens definitioner om inget annat anges i riktlinjen. Med missbrukare menas en person som har missbruks-/beroendeproblematik.

Schablon och prisbasbelopp

Schablonkostnaderna utgör en skälig kostnad i normalfallet och ska ses som vägledande men inte absoluta. Är den enskildes faktiska kostnad högre än schablonen ska socialtjänsten pröva om den är

skälig. Schablonbeloppet i policyn uttrycks i ett fast belopp eller som en viss procent av prisbasbelopp.

Prisbasbeloppet regleras i 2 kap. 6-10 §§ SFB. Prisbasbeloppet för år 2019 är 46 500 kr.

Om delegation

I dokumentet anges delegater för beslut och deras beslutsutrymme för gynnande beslut. Ett avslag kan alltid göras av ansvarig handläggare.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd består av:

- försörjningsstöd och
- ekonomiska behov utöver försörjningen (livsföring i övrigt)

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd delas upp i riksnormen och skäliga kostnader utanför riksnormen.

Riksnormen fastställs av regeringen och ska täcka vissa kostnader kring grundläggande behov som exempelvis mat och kläder. Bistånd kan behövas ges utöver riksnorm beroende på den enskildes individuella situation. I vissa fall kan riksnormen räknas till ett högre eller lägre belopp.

Kostnader utanför riksnormen är bland annat kostnader för bostad och hushållsel.

Ekonomiska behov utöver försörjningen

Avser ekonomiska behov för livsförsörjning i övrigt och är exempelvis hälso- och sjukvård, tandvård, glasögon, spädbarnsutrustning, flytt och begravning.

Om handläggning

Socialstyrelsens handbok för ekonomiskt bistånd ska användas i kombination med policyn.

Handläggningstider för ekonomiskt bistånd

Enligt 9 § FL ska ett ärende handläggas så enkel, snabbt och billigt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.

- Vuxengruppen ska erbjuda en tid hos handläggare inom två veckor. Nybesök ska prioriteras och därmed erbjudas en tid inom en vecka.
- När samtliga handlingar i ärendet har inkommit ska beslut lämnas inom sju arbetsdagar.
- Om handläggningen försenas ska vuxengruppen meddela den enskilde om det och förklara anledningen till förseningen i enlighet med 11 § FL.

Försörjning

Vuxengruppens uppgift är att i första hand hjälpa människor att hitta andra lösningar på sina problem än att uppbära försörjningsstöd. Detta kan ske genom ett aktivt stöd i att hitta en försörjning, ekonomisk rådgivning eller att utreda behovet av andra hjälpinsatser. Aktiva insatser i form av arbete, studier, sysselsättning, rehabilitering och vård och behandling har företräde framför passiva insatser i form av enbart bidrag.

Om den enskilde är arbetslös är huvudprincipen att nämnden i regel kan kräva att han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och är villig att ta erbjudet lämpligt arbete. I detta krav ingår också att den enskilde deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder t.ex. arbetsmarknadsutbildning, praktik eller arbetsrehabiliterande åtgärder. Även grundutbildning i svenska och så kallad arbetssökarverksamhet räknas hit. Nämnden måste alltid göra en individuell bedömning av den biståndssökandes behov och förmåga. Denna bedömning sker utifrån en helhetssyn på den enskildes eller hushållets situation.

- Vår målsättning med det ekonomiska biståndet är att den enskilde uppnår en skälig levnadsnivå tills dess att denne blir självförsörjande.

Genomförandeplan

En sådan plan är enligt socialstyrelsen huvudsakligen en överenskommelse mellan den enskilde och socialtjänsten om hur man ska kunna hitta en lösning på den enskildes försörjningsproblem.

Genomförandeplanen anger syftet, vad den enskilde respektive socialtjänsten ska göra, en tidsmässig avgränsning och eventuellt de konsekvenser som inträder om genomförandeplanen inte följs och ger därmed en ansvarsfördelning mellan socialtjänsten och den enskilde.

Genomförandeplanen kan med fördel användas vid uppföljning av insatserna.

Samverkan

Vuxengruppen ska samverka med andra myndigheter och organisationer när behov finns.

Samverkan inom IFO är av särskild vikt när barnperspektivet ska beaktas.

Särskilda grupper av bidragssökande

Arbetslösa

En arbetslös person utan sysselsättning ska, för att vara berättigad till försörjningsstöd, alltid vara aktivt arbetssökande och inskriven på arbetsförmedlingen.

Att vara aktivt arbetssökande innebär att man söker 3-7 jobb i veckan som ska kunna uppvisas för socialsekreterare. En individuell bedömning ska dock alltid göras på vilka krav som är rimliga att ställa.

De personer som ej är aktivt arbetssökande eller avvisar erbjudet arbete eller annan sysselsättningsåtgärd uppfyller ej kraven för rätten till försörjningsstöd.

En person som bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden och/eller sökt arbete aktivt en tid utan att lyckas få något skall anvisas till kommunens arbetsmarknadsenhet (AME) för att få stöd i att finna egen försörjning genom sysselsättning eller genom försäkringskassan.

Vuxna som deltar i särskilda sysselsättningsprojekt/verksamheter i samarbete med exempelvis arbetsförmedlingen eller försäkringskassan beviljas försörjningsstöd under förutsättning att deltagandet i projektet innebär en individuell planering för att erhålla arbete, påbörja studier eller annan sysselsättning samt en framtida egen försörjning.

En individ som inte anser sig kunna stå till arbetsmarknadens förfogande, skall vara sjukskriven med ett läkarintyg. Socialtjänsten ska kunna använda läkarintyget som en del i bedömningen kring den enskildes behov inför en planering av insatser och därför ska det innehålla en beskrivning av eventuella aktivitetsbegränsningar och funktionshinder. Det är den enskilde som behöver styrka behovet. Vid behov och efter samtycke kan socialtjänsten kontakta ansvarig läkare. Det här gäller även personer som ingår i etableringen. Uppbär personer ekonomiskt bistånd för att de inte längre kan ingå i etableringen behöver även beslut och underlag bifogas vid återsök.

Barn

I ärenden där det finns barn i familjen skall barnens situation särskilt uppmärksammas och belysas. Det ska även i dokumentationen tydligt framgå att barnens situation kontinuerligt beaktas. Ett barns möjlighet till en gynnsam utveckling riskerar att försämrats om familjen över tid lever under knapphändiga ekonomiska förhållanden, exempelvis långvarigt biståndsbehov.

Att verka för att barnens föräldrar gör allt de kan för att nå egen försörjning är att arbeta utifrån ett barnperspektiv. Det är i sammanhanget också viktigt att informera föräldrarna om att det är de själva som har huvudansvaret, även det ekonomiska, för sina barn. Vuxengruppen ska informera aktivt om fördelningen i normen kring barnens behov.

Vid hot om vräkning av en barnfamilj ska vi alltid med utgångspunkt från barnkonventionen arbeta för att barnfamiljer inte blir bostadslösa. Vi kommer därför att aktivt agera tillsammans med biståndssökande för att hitta lösning på den uppkomna situationen.

Anmälningar om barn som far illa

Enligt 14 kap 1 § SoL föreligger en skyldighet för anställda inom socialtjänsten att genast agera med en anmälan om man in sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa till ett barns skydd eller för att ett barns situation ska uppmärksammas. Det innebär att en orosanmälan enligt 14 kap. 1 § SoL behöver lämnas till barngruppen eller till annan kommuns socialtjänst.

Brottsoffer och våldsutsatta

I situationer där en eller flera i ett hushåll är att betrakta som brottsoffer, kan biståndshandlingen skilja sig från vad som gäller i normalfallet.

Se socialstyrelsens handböcker "ekonomiskt bistånd" s. 25-26, samt "våld" s. 106-111.

Missbrukare

När en missbrukare söker försörjningsstöd ska personen informeras om vilket stöd denne kan erhålla för att komma tillrätta med sitt missbruk.

För de som till följd av missbruket inte står till arbetsmarknadens förfogande och inte medverkar till att komma ifrån sitt missbruk görs en individuell prövning av rätten till bistånd. Enbart det faktum att en person inte deltar i en viss missbruksbehandling är i sig inte skäl nog att avslå en ansökan om försörjningsstöd.

För en person med ett påvisbart missbruk kan försörjningsstödet enligt 4 kap 3 § SoL reduceras till boendekostnad och matnorm om det är uppenbart att biståndet inte används till det som det är avsett till.

Former av bistånd

Försörjningsstöd enligt 4 kap § 1 SoL

Forshaga kommun följer den normnivå som riksdag och regering årligen fastställer. Normnivån grundar sig på Konsumentverkets konsumtions- och prisstudier för olika varor och tjänster. Biståndet utgår från 4 kap. 1 och 3 §§ SoL.

Försörjningsstödet innehåller dels den så kallade riksnormen, dels ersättning för vissa faktiska kostnader. Riksnormen bygger på två delar, dels en totalsumma för vissa personliga kostnader, dels en summa som utgör ett hushålls gemensamma kostnader.

Därutöver kan den enskilde beviljas bistånd till vissa faktiska/skäligena utgifter mot uppvisande av kvitto/räkning. De posterna utgörs av boendekostnader, arbetsresor, a-kassa/fackförningsavgift, hushållsel, hemförsäkring, läkarvård och medicin inom högstkostnadsskyddet, akut tandvård samt glasögon.

Bistånd i annan form 4 kap § 2 SoL

Huvudregeln är att riktlinjerna gäller och ska följas. Avsteg från detta kan ske efter individuell behovsprövning och då i enlighet med upprättad arbetsplan. Nämnden har därför utformat riktlinjer till stöd vid bedömningen av de vanligaste biståndsframställningarna. Riktlinjerna är inte heltäckande utan nya behov och framställningar kan uppstå. SU utgör då delegat och prövar framställan.

Innan beslut fattas enligt 4 kap. 2 § SoL ska det prövas enligt 4 kap. 1 § SoL.

Biståndet är ej överklagningsbart till sitt innehåll och omfattning enligt förvaltningsbesvär utan enbart med kommunalbesvär.

Förhöjd respektive reducerad norm enligt 4 kap 1 och 3 §§ SoL

Delegat: Enhetschef

Om särskilda skäl föreligger kan riksnormen frångås och biståndet beräknas till en högre respektive lägre nivå.

Bostadssociala avtal

Delegat: Förste socialsekreterare

Behovet av boende kan i de allra flesta fall tillgodoses utan bistånd från socialtjänsten och det egna ansvaret att skaffa bostad gäller i första hand.

För ungdomar under 25 år ska i första hand utredas möjligheten av att bo kvar hemma alternativt olika former av inneboende.

Planeringsansvaret enligt socialtjänstlagen gäller även för ungdomar och unga vuxna med ett eget barn som vill flytta från föräldrahemmet.

Personer som har större sociala, psykiska eller liknande hinder och vilka av de skälen inte blir godkända på bostadsmarknaden för eget hyreskontrakt kan enligt 4 kap § 1 SoL beviljas boendestöd i olika former. Innan ett sådant beslut beviljas måste den bostadssökande uttömma alla möjligheter att på egen hand ordna med tak över huvudet. Det handlar om att kontakta alla tillgängliga hyresvärdar såväl i Forshaga som i intilliggande kommuner, leta i annonser både i tidningar och på Internet, utnyttja personliga kontakter m m.

Har detta gjorts utan framgång och bedömning görs att personen inte inom rimlig tid kommer lyckas ordna eget boende kan det vara aktuellt att aktivera ett bostadssocialt avtal med i första hand FABO.

Vid beviljande av bostadssociala avtal ska insatsen alltid kombineras med andra former av insatser exempelvis kontaktperson, öppenvård, ekonomisk rådgivning, uppföljning av hyresinbetalningar m m. Detta för att de hinder som fanns för att erhålla ett eget hyreskontrakt ska kunna undanröjas och att biståndet/boendestödsavtalet ska kunna avslutas. En arbetsplan ska upprättas där det framgår vilka regler som gäller för det bostadssociala avtalet och hur planering ska se ut.

Bostadssociala avtal tecknas för ett år. Den enskilde ska de sista sex månaderna av avtalsperioden ha betalat in sin hyra själv. Kvitto på inbetalad hyra ska uppvisas. Efter ett år bedömer FABO tillsammans med aktuell handläggare om enskilde kan erhålla ett hyreskontrakt som inte är begränsat i något avseende.

Förbindelse tecknas mellan socialtjänsten och den enskilde, samt mellan socialtjänsten och hyresvärd. Hyresavtalet tecknas mellan enskild och bostadsbolag.

Den enskilde ska teckna hemförsäkring i samband med att boendesocialt avtal upprättas.

Förmedlingskonto

Delegat: Socialsekreterare

Förmedling av egna medel är en biståndsinsats som syftar till att hjälpa den enskilde att planera, strukturera och få kontroll över sin ekonomi. Förmedlingens huvudsakliga syfte är att sökande skall kunna känna sig trygg med att viktiga löpande utgifter blir betalade i tid.

Vuxengruppen ska anmäla till överförvaltningsnämnd om god man bör förordnas för någon enligt 5 kap. 3 § 1 SoF.

Praktik/kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap § 4 SoL

Delegat: Socialsekreterare

Praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet ska erbjudas någon som har långvarigt försörjningshinder. Det går att hänvisa från dag ett. Innan beslut fattas ska Vuxengruppen rådgöra med AF, för att försäkra att det är den lämpligaste åtgärden och att insatser samordnas. Rådgivningen ska dokumenteras.

Syftet är att förändra den enskildes situation genom att den enskilde ges en erfarenhet av ett arbete, ges en kartläggning av dennes möjligheter och intressen, samt social samvaro.

Studerande med studieuppehåll som söker ekonomiskt bistånd omfattas av bestämmelsen (Prop. 1996/97:124). Undantagna är personer med allvarliga personliga skäl (missbruk, funktionshinder med mera). Det finns däremot stöd i prop. att anvisa ungdomar med begynnande missbruk.

Den som utan godtagbara skäl avböjer att delta i anvisad verksamhet kan vägras eller få nedsatt bistånd enligt 4 kap. 5 § SoL enligt följande beräkningsregel:

Försörjningsstödet/antalet vardagar i månaden = belopp som ska dras av för varje dags frånvaro.

Kosttillägg

Sjukvårdens högkostnadsskydd för egenavgifter gäller för inköp av viss särskild kost på apoteken. Skattemyndigheten godtar ej skatteavdrag för särskild kost.

Kosttillägg kan beviljas utöver den personliga livsmedelsnormen efter särskild prövning med maximalt 15% av basbeloppet/år och bevilja månadsvis. Läkarintyg ska bekräfta/intyga att det finns ett mycket tydligt samband mellan sjukdomen och fördyrade omkostnader för kosten. Flertalet

sjukdomar/besvär behöver ej medföra fördrade omkostnader. Observera de möjligheter som finns att i vissa fall erhålla, ej inkomstprövad, handikappersättning för sådana merkostnader.

Korttidsnorm

Första gången bistånd ges enligt korttidsnorm utifrån svårigheter att planera sin ekonomi ska information om, erbjudande om och vid behov motivationssamtal ges om att andra hjälpinsatser kan lämnas t ex budgetrådgivning. Vid upprepad framställning om försörjningsstöd utifrån ovanstående svårigheter kan framställan avslås med motivering att sökanden erbjudits annat bistånd som är mer adekvat exempelvis budgetrådgivning. Vuxengruppen bör göra hembesök vid upprepade framställningar.

Försörjningsstöd utbetalas vanligtvis till klientens bankkonto. Vid akut nödsituation av försörjningsstöd, vid missbruk eller upprepade svårigheter kan, i nödfall, rekvisition användas för de fyra första dagarna och resterande belopp sätts in på den sökandes bankkonto. Check/konanter används som säkerhetssystem i de fall verksamheten gjort fel.

Vistelse vid HVB samt inom rättspsykiatri och kriminalvård

Kostnader, som är förknippade med boendet/vistelsen på hemmaplan samt fickpengar som ej ingår i vårdkostnaden, men som bedöms som nödvändiga beviljas med stöd av försörjningsstöd. Har den aktuella institutionen egna regler för fickpengar följs dessa och ingår i en del av avtalad vistelse där. Fickpengen beviljas med 63 kronor per dag och avser då att täcka samtliga personliga kostnader inom riksnormen minus livsmedel samt 50 % av gemensamma hushållskostnader.

Samma regler för fickpengar gäller för personer som är dömda till rättspsykiatrisk vård.

Personer som sitter anhållna, häktade eller är intagna på kriminalvårdsanstalt får hela sin försörjning genom kriminalvårdens försorg. Frihetsberövade personer kan vid vissa tillfällen ha möjlighet att erhålla ersättning för utförda uppgifter (flitpeng). Vid ansökningar om ekonomiskt bistånd ska undersökas om den möjligheten finns för den sökande. En del av dom pengar en intagen tjänar på att jobba på anstalten sätts in på ett speciellt permissionskonto. Dessa pengar är tänkta att användas till permissioner. Den intagne betalar alltså själv det han eller hon vill göra på sina permissioner. Den intagne kan av kriminalvården få hjälp med resekostnad om kostnaden överstiger 0,5 % av basbeloppet. I samband med att en frihetsberövad person ansöker om ekonomiskt bistånd ska man alltid begära in specifikation/översikt på den intagnes ekonomi.

Vistelse utomlands för person som uppstår försörjningsstöd

Delegat: SU

Personer kan bibehålla försörjningsstödet under vistelse utomlands i samband med umgänge med barn, deltagande i begravning av nära anhörig i hemlandet under en pågående bidragsperiod. Vistelsen får dock inte inverka på möjligheten att fullfölja arbete, studier eller annan sysselsättning. Avdrag på inkomster i form av lön m.m. ersätts inte med försörjningsstöd. Planeringen ska göras med socialtjänsten i förväg. Ansökan från och utbetalning till sökande som vistas utomlands medges ej.

Bibehållande av försörjningsstöd vid återbesök inför återvandring

Delegat: SU

Flyktingar/invandrare som vid ett tillfälle gör besöksresa till hemlandet för att undersöka möjligheterna för ett senare permanent återvändande kan i vissa fall få behålla försörjningsstödet tre veckor i samband med besök i hemlandet. Om den enskilde inte återvänder inom en månad dras försörjningsstödet in. Kvarvarande familjemedlemmar i Sverige får försörjningsstöd enligt regler som tillämpas för andra personer som vistas i kommunen. Om ena maken blir kvar i hemlandet ska dennes försörjningsplikt gentemot familjen beaktas vid utredning om behov av försörjningsstöd för de kvarvarande familjemedlemmarna.

Vuxengruppen ska begära ett underlag som styrker resans syfte.

Återbetalning av bistånd

Huvudprincipen är att ekonomiskt bistånd inte ska återbetalas. Socialtjänstens möjligheter att återkräva pengar regleras i SoL och SFB.

- Om utbetalningen visat sig vara felaktig kan det återkrävas enligt 9 kap. 1 § SoL.

- Om pengar utbetalas som förskott på en förmån, exempelvis vid arbetskonflikt eller om den enskilde inte kan förfoga över sina tillgångar eller inkomster, kan det återkrävas enligt 9 kap. 2 § SoL.
- Vid en överenskommelse om återbetalning kan det återkrävas enligt 9 kap. 2 § 2 st. SoL

Överenskommelser om återbetalning kan bli aktuella för utbetalningar av ekonomiskt bistånd som en person egentligen inte har rätt till, men beviljats i väntan på att till exempel sälja en tillgång och frigöra pengar. En förutsättning för återkrav är att man vet att inkomsten kommer och att biståndsmottagaren bedöms kunna betala tillbaka pengarna utan att hamna i ekonomiska svårigheter.

Återbetalning från FK

Socialtjänsten kan erhålla förmån från FK när den utbetalats retroaktivt om socialtjänsten betalat ut bistånd för försörjning för samma period enligt 107 kap. 5§ SFB.

Beräkningsgrunder

Inkomster som ska medräknas

- Aktivitetsstöd
- Aktivitetsersättning
- Arbetslöshetsersättningen
- Barnbidrag
- Bostadsbidrag
- Bostadstillägg
- Familjebidrag
- Familjehemsersättning (arvodesdelen)
- Flerbarnstillägg
- Frivilliga bidrag som pensionsförmån från tidigare arbetsgivare osv
- Föräldrapenning
- Habilitetsersättningar
- Hyresinkomster
- Livränta
- Pension (barn, efterlevande, omställning, inkomstpension, garantipension)
- Sjukpenning
- Skatteåterbäring
- Studiebidrag/studiemedel/studielån
- Underhållsstöd och underhållsbidrag
- Vårdbidrag för barn under 16 år (arvodesdelen)
- Äldreförsörjningsstöd
- Övriga inkomster av jämförbar karaktär

Inkomster som ej ska medräknas

I princip ska den sökandes/hushållets samtliga inkomster avräknas från normnivån vid prövningen. De inkomster som inte ska avräknas är följande:

- Handikappersättning (avser merkostnad)
- Skattefritt vårdbidrag (avser merkostnad)
- Ersättning för omkostnader i samband med åtagande som t.ex. familjehemsersättningens omkostnadsdel
- CSN extra belopp
- En ungdom får tjäna upp till ett pbb per år utan att inkomsten tas med i normberäkningen (4 kap. 1 § SoL)
- Skadestånd/försäkringsersättningar som den enskilde får för att kompensera ekonomiska förluster, t ex kompensation för tillhörigheter som förlorats vid inbrott. Om ersättningen

däremot är kompensation för förlorad arbetsinkomst, sveda och värk ska socialtjänsten räkna med den som inkomst. Skadestånd som den enskilde får för att betala kostnader för rehabilitering av fysisk eller psykisk skada kan utgöra undantag efter individuell bedömning. **Om klienten fått ersättning för föremål som ej bedöms nödvändigt för att uppnå en skälig levnadsnivå, kan ersättningen medräknas (Kammarrätt, 2013-3522)**

- Stipendium eller fonder t ex majblommefonden som är avsedda för vissa ändamål t ex en resa.
- Körkortslån från CSN

Insättningar på konto

Huvudregeln är att alla insättningar räknas som inkomst för den sökande. Avsteg från denna regel skall tillämpas mycket restriktivt och alltid i samråd med förste socialsekreterare eller chef.

Sparat av biståndet

Om någon sparar del av sitt ekonomiska bistånd till nästkommande månader skall detta inte påverka normberäkningen om det inte överstiger hushållets riksnorm för en månad. Om någon sparar mer skall det utredas möjligheterna att använda överstigande del till uppehållet, det vill säga att räkna med det som tillgång.

Enligt särskild beräkningsregel i 4 kap. 1 b § SoL får i vissa fall sökanden bistånd trots att behovet kan tillgodoses genom andra inkomster. Besparingar som möjliggjorts av den särskilda beräkningsregeln ska som regel inte påverka rätten till bistånd. Om sökanden har så mycket besparingar att det känns orimligt att bevilja försörjningsstöd, kan besparingar till viss del användas för att täcka nödvändiga utgifter.

Bilnehav

Bilnehav medges för bil vars värde understiger ett halvt pbb. Undantag kan göras för stora barnfamiljer som har behov av större bil.

I de fall innehav av bil medges till ett högre värde bör högsta godtagbara värde på bilen ej överstiga ett pbb. Specialanpassad bil på grund av dokumenterat funktionshinder godtas oavsett värde.

Pensionsförsäkringar

Pensionsförsäkringar ska lösas ut om försäkringsbolaget/banken och lokala skattemyndigheten medger det samt om försäljningen är realiserbar. Individuell bedömning om framtida ekonomiska behov måste alltid göras.

Sparade medel

Enligt socialtjänstlagen har den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt till bistånd för sin försörjning och sin livsföring i övrigt på de villkor som anges i lagparagrafen. Vid bedömningen av rätten till bistånd ska hänsyn tas till bl a den enskildes tillgångar. Hemmavarande minderåriga barns banktillgodohavanden som överstiger 15 % av pbb anses som realiserbara tillgångar under förutsättning att exempelvis gåvobrev eller förvaltarspärr ej finns.

Observera att barn aldrig är försörjningsskyldiga gentemot föräldrar och syskon. Barnens tillgångar ska därför räknas av mot barnets norm.

När vi misstänker att föräldrar inte förvaltar barnens tillgångar på ett tryggt sätt ska det anmälas till överförmyndarnämnden i enlighet med 5 kap. 3 § 3p. SoF. Se även avsnittet anmäla oro för barn.

Försäljning av bostad

Krav på försäljning av villa eller bostadsrätt bör ställas endast då intäkterna av försäljningen kan motivera åtgärden. I övrigt se boendekostnader och byte av bostad. Krav på försäljning är ett beslut enl 4:3 SoL. Beslutet är överklagningsbart.

Skäliga kostnader utanför riksnormen

A-kassa/Fackföreningsavgift

Beviljas till faktisk kostnad mot uppvisande av faktura.

Boende

Boendekostnad

Högsta godtagbara boendekostnad baseras på vad som framgår om övriga kommuner i Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad.

Hushållstyp	Belopp
1–2 vuxna	5 125
1–2 vuxna och 1 barn	6 450
1–2 vuxna och 2 barn	8 050
1–2 vuxna och fler än 2 barn	8050 + 1600 per barn utöver 2

Ovanstående gäller för 2020.

För hög boendekostnad

Om nämnden bedömer att boendekostnaden inte är skälig, bör nämnden i regel ändå godkänna den under en övergångstid så att den enskilde ges skäligt rådrum att förändra sin boendekostnad. Med skäligt rådrum avses 4 månader från den tidpunkt då den enskilde fick information om nämndens bedömning.

Vid särskilda skäl kan ytterligare rådrum ges med två månader. Faktisk boendekostnad godtas under tiden som den enskilde aktivt söker ett billigare boende eller på annat sätt söker sänka boendekostnaderna.

Om hyran ligger över skälig boendekostnad räknas vid normberäkning enbart skälig kostnad och inte de faktiska boendekostnaderna.

Lärande och arbete kan medverka till bostadsbyte, t ex genom information om hyresvärdar, om den enskilde eller familjen har svårigheter att få annan bostad. De krav som ställs på att den sökande ska flytta till en billigare bostad måste naturligtvis utgå från en individuell bedömning och ske med hänsynstagande till de sociala konsekvenser som kan uppstå för hushållet, framför allt när det gäller familjer med barn.

Förutsättningar för krav på flyttning eller reduktion av ersättningen för bostadskostnaderna är att det finns faktiska möjligheter för familjer att erhålla en annan bostad som uppfyller skäliga krav samt att oskäliga sociala konsekvenser inte uppstår. Om det kan anses rimligt att den bidragsökande flyttar till en billigare bostad, men han/hon ändå inte gör det, fastställs boendekostnaden till skälig kostnad helt utan beaktande av den faktiska kostnaden.

Hyresrätt

Hyra beviljas upp till normen för högsta godtagbara hyreskostnad vid bedömning av skälig boendekostnad. Avgifter för kabel-TV, hyresgästförening, parkeringsplats samt inkasso på hyresavi beviljas inte.

För andrahandskontrakt godkänns bara grundhyran inom ramen för nämndens högsta godtagbara hyreskostnad. En kopia på giltigt andrahandskontrakt ska uppvisas. Kontraktet ska vara godkänt av hyresvärden eller bostadsrättsföreningen.

Bostadsrätt

Som boendekostnad räknas månadsavgift och ränteutgifter för lån taget till inköp och reparationer av bostaden dock maximalt belopp enligt nämndens schablon för skälig boendekostnad.

Köpehandling som visar inköpspris, liksom lånehandling som visar räntesats ska uppvisas. Vid innehav av egen fastighet alternativt bostadsrätt skall möjligheten att erhålla skattejämkning för räntekostnader alltid beaktas och vara ett villkor vid ansökan om ekonomiskt bistånd.

Egna hem

Driftkostnader (el, uppvärmning, sophämtning, försäkring) plus ränteutgifter för lån taget till inköp och reparationer av bostaden utgör boendekostnad dock maximalt enligt nämndens schablon för boendekostnad. Om fastigheten är inlämnad för exekutiv försäljning beviljas endast driftkostnaderna.

Beräkning av boendekostnader

I Treserva finns en mall för Villakostnadsberäkning som kan användas för att få fram genomsnittlig månadskostnad Den framräknade månadsboendekostnaden kan användas på två olika sätt:

- 1) enligt normaliseringsprincipen (årskostnad/12) och räknas med som månadskostnad varje månad och sökanden får själv välja om den vill spara eller prioritera olika utgifter olika månader beroende om det är en månad med många "boenderäkningar" eller inte.
- 2) Eller används bara för att bedöma om boendet är oskäligt dyrt eller inte och enbart de räkningar som är aktuella att betala den månad som ansökan gäller för, räknas med som godkänd utgift. Alternativ 2) är att föredra. Viktigt att dokumentera hur boendekostnaden medräknas och att det görs på samma sätt månad efter månad.

Inneboende vuxna

För inneboende hos andra än föräldrar medges som regel en högsta kostnad för boende schablon: 4% av pbb

Hyresdel till boende i föräldrahemmet

Ungdomar eller vuxna som bor hos sina föräldrar och inte tidigare betalt någon hyra beviljas inte försörjningsstöd till boendekostnad om inte föräldrarna får högre boendekostnader på grund av att sökanden bor där.

Får föräldrarna högre boendekostnader räknas motsvarande belopp som skälig hyra för "barnet". Om sökanden tidigare med egna inkomster regelbundet betalt hyra i aktuellt boende beviljas faktisk hyresdel om den är skälig. Vid tillfälligt boende, tre månader eller kortare, utgår ingen hyresdel. Det anses inte skäligt att föräldrar ska ta ut hyra för sina barn som tillfälligtvis bor hemma. Däremot utgår riksnorm så att barnet kan betala för sitt uppehälle till föräldrarna. För beräkning av skäliga boendekostnader för personer som delar hushållsgemenskap men inte är sammanboende se handbok "ekonomiskt bistånd" s. 151.

Hotell- och vandrarhemskostnader

Bistånd till boende på hotell eller vandrarhem ska användas med stor restriktivitet och endast då andra alternativ helt saknas. Biståndet beviljas med den del som ej täcks av egna inkomster.

Hushållsel

Kostnader för hushållsel beviljas efter särskild framställning och till faktisk/skälig kostnad mot uppvisande av räkning/kvitto.

Som skälig kostnad utgör konsumentverkets riktmärke.

Forshaga kommun har rådgivning för hur elkostnader kan sänkas.

Hemförsäkring

Grundskydd i form av hemförsäkring som är baserat på normalt lösörelopp för den biståndssökandes typ av bostad och antal personer boende i bostaden inklusive rättsskydd beviljas. Hemförsäkringen beviljas månadsvis. Övriga tilläggsförsäkringar beviljas inte. Sökande ska informeras om vikten av att ha hemförsäkring.

Schablonbelopp: 0,4 % av pbb.

Livsföring i övrigt

Dator & internet

Delegat: Socialsekreterare enligt nedanstående schabloner

Vid ansökan om dator ska alltid en individuell bedömning göras. Grundprincipen är dock att det anses som skäligt att ha en dator eller surfplatta hemma. Det bedöms även som skäligt att den sökande får köpa en begagnad dator. Om det redan finns dator i hemmet, till exempel om det tillhandahålls genom hemmavarande barns skola, ska en restriktiv bedömning göras om det föreligger behov av ytterligare en dator.

Kostnad för dator/surfplatta beviljas med maximalt 5% av pbb.

Internet i hemmet anses som skäligt (HFD 2017 ref. 23).

Kostnad för internet beviljas med maximalt 0,5% av pbb.

Telefon

Kostnad för mobiltelefon utgår med max 3 % av pbb. Har klienten en fungerande telefon ska ansökan avslås.

Glasögon

Delegat: socialsekreterare upp till 3 % av pbb, förste socialsekreterare därutöver

Kostnad för glasögon beviljas efter ordination av läkare eller optiker. Det billigaste alternativet gällande bågar och glas godkänns som utgift. Bidrag till linser beviljas inte om behovet kan tillgodoses med glasögon.

Barn och unga i åldern 8-19 år får bidrag från landstinget för glasögon eller kontaktlinser.

Läkarvård och medicin

Bistånd beviljas till faktiska kostnader för läkarvård och medicin och hjälpmedel och förbrukningsmaterial upp till landstingets nivå för högkostnadsskydd mot uppvisande av kvitto/räkning. Detta gäller även psykoterapi. Bistånd beviljas även till resor som är nödvändiga för vårdens genomförande. Det är skäligt att göra mammografi ta cell- och cytologprov som förebyggande insats och kostnader för detta räknas som godkänd kostnad trots att detta inte ingår i högkostnadsskyddet.

Barn

Medel mot löss godtas som godtagbar utgift, likaså medel mot springmask.

Vissa läkemedel utanför högkostnadsskyddet kan godkännas som godtagbar utgift, se Kammarrätt, 2018-1659 men ska bedömas mycket restriktivt.

Kostnader för uteblivna läkarbesök godkänns inte, se Kammarrätt, 2018-1473.

Sjukvårdsräkningar

Vårdavgiften inkluderar kost och logi och ingår i försörjningsstödet.

En person som uppbär försörjningsstöd och periodvis vårdas på sjukvårdsinrättning ha full norm minus matnormen under sjukhusvistelsen.

Tandvård

Delegat: Socialsekreterare upp till 25 % av pbb, förste socialsekreterare upp till 50 % av pbb, SU därutöver

Akut tandvård

Bidrag beviljas till akut tandvård mot uppvisande av kvitto/räkning med specifikation av utförd åtgärd. Som akut tandvård räknas sådan tandvård som krävs för att avhjälpa akuta besvär i form av värk, lossad fyllning och frakturerad tand. Krävs fortsatt behandling av den akutbehandlade tanden (till exempel fortsatt rotbehandling med efterföljande fyllning eller krona) måste kostnaden för

detta prövas. Behandlings- och kostnadsförslag angående detta kan skickas med patienten till oss för godkännande. I frågan vad som ska anses vara nödvändig tandvård och vad som är skälig kostnad, ligger naturligtvis först och främst en bedömning av en tandläkare.

Utöver akut tandvård

Bistånd kan beviljas till nödvändig tandvård. I nödvändig tandvård ingår t ex:

- att avhjälpa och lindra tandvärk
- tandvård för att avhjälpa infektioner
- undanröja betydande sociala svårigheter, t ex om förlust av tänder lett till utseendemässigt handikapp, ersättning av tandförluster i framtandsområdet
- uppnå godtagbar tuggförmåga

Bistånd kan beviljas till tandvård som inte är akut om den enskilde saknar betalningsförmåga under en längre tidsperiod, minst sex månader. Vid tillfälligt behov ska endast akut tandvård godtas. Här ska också beaktas möjligheten att göra en avbetalningsplan vid större tandvårdsbehandlingar. Om normöverskott föreligger vid ansökan om omfattande tandvård är det rimligt att den enskilde ska kunna använda sex månaders beräknat överskott för egen betalning av tandvård. Den sökande ska redovisa ett kostnadsförslag där även beräknad total behandlingstid samt möjligheten till månatlig fakturering av kostnaderna ska framgå. Endast behandlingskostnader godkända av försäkringskassan godtas.

Barnomsorgskostnad eller annan kommunal avgift

Kostnad för barnomsorg eller annan kommunal avgift enligt kommunens taxa eller annan accepteras som godtagbar utgift. Den enskilde ska dock alltid i första hand ta kontakt med BUN eller annan kommunal nämnd för avskrivning eller nedsättning av avgiften. Även kostnad för privat barnomsorgsplats kan i vissa fall godtas under en kortare period.

Begravningskostnader

Delegat: Socialsekreterare upp till 50 % av pbb

Ekonomiskt bistånd kan beviljas om dödsboets tillgångar inte räcker till begravningskostnaderna enligt 4 kap 1 SoL. Dödsboets tillgångar räknas ifrån skälig kostnad och mellanskillnaden är det som kan beviljas i bistånd.

Skulder i boet, t ex obetalda räkningar som hyra, telefon, el, hemtjänst ska inte avräknas från tillgångarna.

Bistånd beviljas för:

Kista med svepningstillbehör, blomdekoration, en dödsannons, begravningsbil från bårhus till kyrka, begravningsbyråns arvode, omhändertagande av avliden, representant vid jordfästningen, urna (vid kremering), enklare förtäring vid begravningen samt gravsten/minnesplatta.

Bistånd beviljas inte för kostnader som tillkommer p.g.a att den avlidne lämnat Svenska kyrkan.

Bistånd till merkostnader för transport till utlandet och begravning utomlands ingår ej.

I en förälders försörjningsskyldighet ligger även ett ansvar att efter förmåga stå för kostnaderna för ett barns begravning.

Flyttkostnader

Delegat: Socialsekreterare upp till 20 % av pbb, förste socialsekreterare upp till 50 % pbb

Kostnader för flytt inom kommunen och landet kan beviljas av sociala skäl t ex att arbete har erhållits på annan ort, den sökande beräknas bli självförsörjande och den sökandes inkomster ligger under eller i nivå med normen. Den enskilde ska tillvarata möjligheter till andra bidrag till flyttkostnader, ex bidrag från arbetsförmedlingen samt ha en framförhållning och planering med flytten. Den sökande ska i första hand ombesörja flytten själv och bistånd kan då beviljas till hyra av släpkärra samt faktiska bensinkostnader.

Vid flytt inom Forshaga kommun eller dess närhet ska vid behov av flytthjälp möjligheten undersökas att ta hjälp av Forshaga kommuns arbetsmarknadsenhet (AME).

Den som på grund av funktionshinder eller av andra skäl, såsom t.ex. vid familjevåld, ej kan ombesörja sin flytt på egen hand kan beviljas flytt med flyttfirma. Skriftligt kostnadsförslag från flyttfirma ligger till grund för prövningen av kostnadens rimlighet. Den sökande ska infordra anbud från minst två firmor. Kan den sökande själv ombesörja flytten till en lägre kostnad än en flyttfirma ska den kostnaden godtas.

Hemutrustning

Delegat: Socialsekreterare enligt beräkning nedan

Till hemutrustning kan bistånd beviljas med maximalt 15 % av basbeloppet för ensamstående och sammanboende. Vid fler i familjen kan beloppet ökas med maximalt 3 % av basbeloppet per person.

När en ansökan görs om hel eller kompletterande hemutrustning ska en bedömning göras om den sökandes förutsättningar att med egna medel kunna skaffa en del av den.

Vid utredning av behov av hemutrustning bör vägledande frågeställningar vara:

Har sökande haft möjlighet att spara eller planera för införskaffandet av hemutrustning? Kravet kring att spara och planera gäller både personer som haft försörjningsstöd under en längre tid och personer som ansöker under kortare perioder. Inom ramen för försörjningsstöd bör man kunna spara till reparation av hemutrustning och även vissa nyinköp. När uppstod behovet? Hade det kunnat tillgodoses på annat sätt vid den tidpunkten? Om behovet uppstod under en period då sökande var självförsörjande borde behovet ha tillgodosetts med egna medel under den tiden och sökande är då inte berättigad.

Vid behov av försörjningsstöd under kortare tid än tre månader föreligger vanligen ej behov av bistånd till hemutrustning. I utredningen om hemutrustning ingår som regel hembesök.

Den som saknar hemutrustning kan beviljas bistånd till köksmöbler, husgeråd och sängutrustning som tillgodoser ett fungerande behov. Biståndet ska ligga på en nivå som gör det möjligt att göra inköp på begagnatmarknaden och/eller med extrapriser. För inköp av madrass och sängkläder gäller lågprisaffär.

För flyktingar och vissa andra utlänningar kan behovet tillgodoses via lån av CSN.

Vid avslutande av en placering av en ungdom och där t ex en flytt till eget boende planeras ska behov av ev. hemutrustning bedömas av vuxengruppen, Lärande och arbete.

Behovet av kompletterande hemutrustning är som regel inte akut och kan därför vänta tills sökande får annan försörjning. Om sökande haft bistånd en längre tid (mer än sex månader) och troligtvis inte får annan försörjning inom den närmaste tiden, kan bistånd beviljas.

Magasinering

Bistånd till magasinering av möbler m.m. kan beviljas i särskilda fall. Biståndet bör tidsbegränsas till 6 månader och den enskilde ska stå som kontraktssinnehavare. Biståndet ska månatligen prövas utifrån den enskildes egna inkomster och efter fakturering i samband med ansökan om försörjningsstöd. För personer som saknar permanent bostad ska den kostnaden ingå i den faktiska bostadskostnaden.

Vid behov av bistånd till magasinering för längre tid än 6 månader ska det finnas mycket starka sociala skäl samt en behandlingsplanering för kommande eget boende m m. Biståndet prövas månatligen utifrån den enskildes egna inkomster. Biståndet finansieras ur medel för försörjningsstöd.

Hyres- och elskulder befintligt boende

Delegat: Socialsekreterare upp till 25 % av pbb, förste socialsekreterare upp till 50 % av pbb, SU därtöver

Nyligen uppkomna hyresskulder, för ett befintligt boende, kan beviljas enligt kap 4 § 1 SoL om särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan vara t ex minderåriga barn i familjen, särskilda sociala skäl med anknytning till bostaden och/eller bostadsområdet eller avsaknad av alternativt boende. För att bistånd till skulder ska beviljas gäller att betalningen av skulden har avgörande betydelse för den sökandes fortsatta livsföring och att denna på ett avsevärt sätt skulle försvåras om skulden inte blir betald.

Resor

Beviljas för resor till och från arbete, studier eller deltagande i daglig sysselsättning/ öppenvårdsbehandling motsvarande kostnader för månadsbuskort efter en individuell prövning. Resans längd ska vara minst tre kilometer.

För ungdomar 18-21 år som deltar i praktik, utgår vanligtvis ej buskort. Om ungdomarna ej kan lösa transportbehovet till praktikplatsen mm på annat sätt bör behovet i första hand tillgodoses av skolan.

Bistånd till ersättning för arbetsresor med bil medges om allmänna kommunikationer saknas, turtätheten är starkt begränsad eller den sökande har oregelbundna arbetstider eller lider av funktionshinder eller sjukdom. Vid kortare (under tre månader) tillfälligt behov av bil kan räknas 18,50 kronor per mil som kostnad för att täcka bensin.

Om behovet av ekonomiskt bistånd blir långvarigt bör det i vissa fall kunna diskuteras med den biståndssökande hur kostnaderna för arbetsresorna kan reduceras, t ex byte av bostad eller arbete, eller genom samåkning till arbetet.

Akuta hemresor

Kommunen har alltid det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. För personer som endast tillfälligt befinner sig i kommunen är ansvaret dock inte lika omfattande som för de som stadigvarande bor där. I de fall där biståndssökandens behov bäst tillgodoses genom att han reser hem, kan hjälp till hemresan vara rätt form av bistånd.

Bedömningen måste dock alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Kan den biståndssökandes behov tillgodoses på annat sätt, föreligger ej rätt till bistånd.

I de fall då hjälp till hemresa beviljas bör det observeras att det inte kan förenas med återbetalningsskyldighet eller återkrävas av sökandes hemkommun med stöd av lagen. Om behov av bistånd till hemresa beror på eventuellt förkommen (stulen) plånbok, returbiljett eller dylikt, ska polisanmälan uppvisas.

Beträffande nordiska medborgare bör alltid hemresa beviljas till hemorten i respektive land. Utomnordiska medborgare bör i första hand hänvisas till respektive hemlands ambassad, konsulat eller legation.

Som huvudregel ska alltid hemresa beviljas i form av biljettrekvisition. Resan ska ske med billigaste färd sätt.

Umgängesresor inom och utom landet

Resor för utövande av umgänge med barn inom landet beviljas endast för vårdnadshavare/underhållsskyldig vars inkomster understiger norm vid långvarigt beroende av försörjningsstöd.

Antal resor beviljas efter prövning av behov i det enskilda fallet, högst en resa/månad.

Bistånd till umgängesresor för föräldrar vars barn vistas i familjehem/hem för vård eller boende prövas utifrån förälders inkomster i förhållande till gällande normnivå samt beviljas efter behov och utifrån arbets-/umgängesplan. Om den biologiska föräldern har omkostnader för barnet under dess vistelse hos föräldern kan ekonomisk ersättning beviljas för barnet om föräldern uppbär ekonomiskt bistånd.

Vid prövning av umgängesresa ska hänsyn tas till eventuell dom som reglerar umgänget, eventuell umgängesplan samt i övrigt vad som är skäligt. Om Forshaga är placerande kommun ska handläggare samråda med handläggare på barn och familj

Om föräldern inte är folkbokförd i Forshaga kommun och inte kan bekosta umgängesresor ska de upplysas om rätten att söka försörjningsstöd i folkbokföringskommunen. Vissa kommuner kan ha en överenskommelse att de står för umgängeskostnader då de placerat ett barn, så kontrollera med placerande kommun.v

Återvändanderesor - bistånd till resekostnader

Flyktingar/invandrare vilka önskar göra en besöksresa till hemlandet för att undersöka möjligheterna att permanent återvända och vilka ej kan erhålla stöd till resekostnaderna på annat sätt, kan beviljas bistånd till resan.

Rättshjälp

Enskilda kan i vissa fall erhålla rättshjälp enligt rättshjälpslag (1996:1619) och då mot en egen avgift se handboken "ekonomiskt bistånd" s. 77. I en del fall kan även rättshjälp ges i olika frågor via hemförsäkringen, beroende på försäkringsbolagets bestämmelser. Sökande som är med i fackförening kan ibland få juridisk hjälp genom dem.

Utgångspunkten ska vara att den enskilde ska tillförsäkras skälig levnadsnivå och därför ska som huvudregel bistånd i till exempel vissa familjerättsliga ärenden eller i boendetvister.

Informera även om det stöd som kan ges av socialtjänsten gällande familjerätt med mera.

Semester/rekreation

I riksnormen ingår kostnader för fritidsaktiviteter.

Efter särskild prövning bör det finnas möjligheter att i vissa fall ge ekonomiskt bistånd till resor/rekreationsresor i första hand till hushåll med barn. För att bidrag ska beviljas ska det finnas starka sociala skäl och föreligga ett stort behov hos barnet/barnen. Sökanden bör ha varit långvarigt beroende av försörjningsstöd. En samlad bedömning av familjens totala situation, framför allt barnens behov av miljöbyte och rekreation bör således göras.

Vid bedömning av behovet ska utgångspunkten vara vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. Ekonomiskt bistånd bör räcka till resa och logi.

För att bistånd till resa utom landet för att hälsa på släkt m m ska beviljas krävs mycket starka sociala skäl. Långvarigt flyktingskap i sig utgör ej skäl för att bistånd ska beviljas.

I de fall ansökan rör hushåll utan barn måste det finnas mycket starka sociala skäl till att ansökan ska beviljas.

Bistånd till fortsatt försörjningsstöd medges enligt norm och riktlinjer under den tidsperiod hushållet/den sökande beviljats bistånd till resan.

Spädbarnsutrustning

Delegat: Socialsekreterare kan bevilja upp till schablonbelopp, SU därutöver

I samband med första barnets födelse bör i första hand behovet av nödvändig utrustning tillgodoses. Utrustning efter behov dock maximalt 10 % av pbb om familjen i övrigt är beroende av bistånd till sin försörjning. Detta belopp avser att täcka inköp av barnvagn, säng med sängutrustning, baskläder och utrustning för bad och matning. Som babyutrustning räknas även barnmatstol och bilbarnstol. För att underlätta inköp kan det vara skäligt att betala ut hälften av bistånd till babyutrustning ett par månader innan beräknad nedkomst och den andra hälften när barnet är fött.

Riktmärke vid normöverskott - spädbarnsutrustningen ska kunna betalas av sex månaders normöverskott - resten beviljas.

För tvillingar gäller dubbelt belopp.

Som regel kan urvuxen babyutrustning säljas, så att kommande behov kan täckas. Om hushållet får fler barn innan det första barnet "växt ur" babysakerna, kan ytterligare bistånd beviljas för kommande barn.

Umgängeskostnader

För umgängesdagar utgår bistånd med full norm eftersom umgänge medför mer kostnader än bara mat. När barn vistas hos umgängesföräldern görs avdrag för boföräldern med matnorm för samma antal dagar.

Studielitteratur

Delegat: SU

Deltagare i studier på Komvux och som erhåller (kompletterande) försörjningsstöd kan erhålla bistånd till litteratur mot uppvisande av kvitto. Bistånd beviljas om kostnaderna överstiger 500 kr/termin samt understiger 2000 kr. Bistånd beviljas med mellanskillnaden, maximalt 1500 kr/termin.

Möjligheten att låna kurslitteratur eller att nyttja referensexemplar ska undersökas.

Inköp av telefon

Kostnader för telefonabonnemang samt samtalsavgifter ingår i riksnormen i posten för de gemensamma hushållskostnaderna. Bistånd därutöver kan endast utgå då medicinska eller sociala skäl föreligger.